

Aan Commissariaat voor de Media
Hoge Naarderweg 78
1217AH HILVERSUM

Stadhuisplein 1
Postbus 4000
3800 EA Amersfoort
Telefoon: 14 033
www.amersfoort.nl

Onderwerp **Reactie brief gemeenteraad Amersfoort
aan het Commissariaat voor de Media**

Datum 5 juli 2022

Ons kenmerk 1653097

Uw kenmerk -

Geacht Commissariaat voor de Media,

Op 18 mei 2022 ontving de gemeente Amersfoort uw brief 'Vervolgstap aanwijzingsprocedure lokale publieke media-instelling'. De gemeente Leusden heeft, gezien het gezamenlijk optrekken in de voorkeursadviezen, een vergelijkbare brief gehad.

In uw brief geeft u aan, op grond van de inhoud van de zienswijze door Eemland1, dat het Commissariaat haar voornemen tot besluit van 14 maart 2022, heeft heroverwogen, met als conclusie dat op dit moment niet tot besluitvorming wordt overgegaan.

Ook geeft u aan dat, *'Bij de huidige stand van zaken kan het Commissariaat de door de gemeenten uitgebrachte voorkeursadviezen niet betrekken bij besluitvorming. In het kader van zorgvuldigheid en gelet op het belang om alle relevante lokale aspecten bij besluitvorming in acht te nemen, verzoekt het Commissariaat u om aan het Commissariaat kenbaar te maken of de inhoud van deze brief de gemeente Amersfoort aanleiding geeft om het uitgebrachte voorkeursadvies te heroverwegen. Eenzelfde verzoek versturen wij aan de gemeente Leusden.'*

Zoals afgestemd, ontvangt u bij deze voor 6 juli 2022 een inhoudelijke reactie. Deze reactie is afgestemd met de gemeente Leusden.

Handhaven voorkeursadvies

De Amersfoortse gemeenteraad handhaaft het uitgebrachte voorkeursadvies. Graag lichten wij dit hieronder toe. Daarnaast zullen we ingaan op een aantal aanpalende zaken dat betrekking heeft op de uitvoering van de zendmachtigingsprocedure en de wijze van besluit door het Commissariaat. Wij betwisten de reden voor heroverweging, schending van het gelijk speelveld, die het Commissariaat in haar brief heeft gesteld. Mocht u ons nader willen spreken dan horen we dat graag.

Stelling inzake ongelijk speelveld

In uw brief geeft u aan dat: *‘Op basis van hetgeen Eemland1 in haar zienswijze naar voren heeft gebracht, komt het Commissariaat tot de voorlopige conclusie dat Eemland 1 geen gelijke kans heeft gekregen. Eemland1 heeft toegelicht dat zij haar aanvraag heeft gebaseerd op de subsidies die de gemeenten de afgelopen jaren hebben verstrekt, omdat de gemeenten in het verleden steeds hebben aangegeven dat er geen mogelijkheid was om de subsidie te verhogen. Eemland1 brengt verder naar voren dat de gemeenten, nadat zij een verhoogd budget beschikbaar hebben gesteld, haar niet in de gelegenheid hebben gesteld om haar plannen alsnog aan te passen aan het verhoogde budget. De gemeenten hebben de aanvragen, uitgaande van verschillende budgetten, met elkaar vergeleken en hebben een voorkeur uitgesproken voor aanwijzing van Nieuwsplein33. Indien Eemland1 had geweten dat extra budget wel beschikbaar was, dan had zij mogelijk uitgebreidere plannen ingediend. Het Commissariaat kan niet uitsluiten dat een vergelijking van de aanvragen, op basis van een gelijk budget, tot een andere uitkomst had geleid.’*

Samengevat wordt de gemeente Amersfoort verweten geen gelijk speelveld te hebben gecreëerd ten aanzien van de financiën. Dit verwijt weerlegt zij met klem.

Creëren gelijk speelveld

De gemeenteraad van Amersfoort heeft al jarenlang een stevige ambitie ten aanzien van de lokale media. Daarom heeft zij middels de [motie 'Regionale Media'2019-143M](#) het college in 2019 een brede opdracht gegeven om onder andere te onderzoeken wat de inwoners van Amersfoort belangrijk vinden. In juli 2020 zijn de uitkomsten van de uitwerking van de motie gedeeld in een openbaar stuk, de [‘Raadsinformatiebrief Ontwikkelingen mediabeleid’](#). Deze ontwikkelingen speelden ruim voordat het Commissariaat in oktober 2020 een eerste brief ‘Herinnering verlopen aanwijzing gemeente’ met procesafspraken over de zendmachtigingsprocedure stuurde.

Een maand na de eerste brief van het Commissariaat heeft de gemeenteraad van Amersfoort in november 2020, op basis van de uitwerking van de motie en landelijke mediaontwikkelingen, na een openbare gemeenteraadsronde waar beide potentiële aanvragers hebben ingesproken, haar [aanvullende criteria](#) vastgesteld. Deze criteria zijn op advies van het Commissariaat opgesteld omdat de gemeente Amersfoort rekening hield met meerdere aanvragers en de Mediawet vrij algemeen is opgesteld. Het Commissariaat had geen format of procedure voor het opstellen van de objectieve criteria. De gemeente was hier geheel vrij in.

De gemeenteraad van Leusden heeft in december 2020 de aanvullende criteria unaniem overgenomen.

De gemeente Amersfoort heeft, zoals het Commissariaat aangeeft, aandacht gegeven aan de procedure in de lokale krant en op de gemeentewebsite en is steeds transparant geweest over de ambitieuze criteria van de raad en de bijbehorende financiën. Vanaf het begin is duidelijk geweest dat het de ambities van de raad mogelijk verder reikten dan de beschikbare financiële middelen. Zo stond in het [raadsvoorstel ‘Aanvullende criteria t.b.v. advisering zendmachtiging 2021-2026’](#) in november 2020 onder het kopje ‘Financiën’:

- *Om de ambities van de raad in de toekomst mogelijk te maken zijn wellicht extra financiële middelen nodig. Dit vraagt nadat de aanvragen bekend en zijn getoetst aan de ambities mogelijk om bijstelling van de ambities en/ of een integrale afweging bij de Kadernota 2022-2025 door uw Raad.’*

Daarnaast is hierover op de gemeentewebsite in het document met [Informatie voor aanvragers op gemeentewebsite over aanvraagprocedure](#) onder het kopje 'Beschikbare financiële middelen' het volgende opgenomen:

- *Momenteel is het subsidiebedrag dat de gemeente Amersfoort van het Rijk ontvangt ca. €90.000,- per jaar. De gemeenteraad kan op basis van de aanvragen de ambities bijstellen of extra middelen beschikbaar te stellen.'*

Toen in het voorjaar 2021 bleek dat een van de aanvragers, Nieuwsplein33, meer geld wilde aanvragen voor hun aanvraag heeft de gemeente Amersfoort op 3 februari 2021 telefonisch advies ingewonnen bij het Commissariaat hoe hiermee om te gaan. Het Commissariaat gaf aan dat in het kader van gelijk speelveld het aan de aanvragende partij is om het risico te nemen meer budget aan te vragen. Daarna is het aan de raad om te besluiten hoe hiermee om te gaan.

In volgende openbare documenten is de gemeente expliciet blijven communiceren over de verschillende zaken, waaronder de financiën van de zendmachtigingsprocedure. Zo is juni 2021 in de [Raadsinformatiebrief - Stand van zaken aanwijzingsprocedure lokale publieke media-instelling Amersfoort van 1 juni 2021](#) onder het kopje 'Financiën' wederom het volgende herhaald:

- *... De Amersfoortse (en Leusdense) gemeenteraad zullen, zoals in het raadsvoorstel 'Aanvullende criteria' (10 november 2020) is vastgesteld, bij het beoordelen van het advies over de aanvragen mogelijk haar ambities moeten bijstellen of een integrale afweging maken bij de Kadernota 2023-2026.'*

Kortom, vanaf het begin van dit proces is in alle transparantie, zoals u hierboven kunt lezen, gecommuniceerd met alle betrokken partijen.

Daarnaast is het advies van de gemeenteraad, zoals ook het Commissariaat aangeeft, gebaseerd op een inhoudelijke afweging, die leidend is geweest in dit proces. Daarom heeft de raad in 2020 ook aanvullende criteria vastgesteld.

Als wettelijk onderdeel van de zendmachtigingsprocedure is door de gemeenten Amersfoort en Leusden verkend of de twee aanvragers samen verder zouden willen gaan. Na een gezamenlijk gesprek met de gemeenten hebben de twee aanvragers de verkenning voortgezet. Op basis hiervan hebben zij gezamenlijk de gemeenten Amersfoort en Leusden laten weten dat samengaan geen optie is, maar samenwerking op termijn mogelijk wel.

Na deze uitkomst zijn de beide aanvragen, op basis van de wettelijke zendmachtigingsprocedure en de aanvullende criteria, apart beoordeeld. Na de beoordeling bleek dat de plannen behorende bij de visie van Nieuwsplein33 de voorkeur leek te hebben. Hiervoor ontbrak echter het gevraagde extra budget. Daarom is in oktober de gemeenteraad van Amersfoort gepeild: [Peiling dilemma's t.a.v. de zendmachtigingsprocedure en bepalen richting zendmachtiging](#). Ook in de peilnota is onder het kopje 'Het proces' wederom aandacht gegeven aan de financiën van de zendmachtiging:

- *...In het kader van een gelijk speelveld is met het Commissariaat afgestemd dat het aan de aanvragende partij is om het risico te nemen meer budget aan te vragen. Daarna is het aan de raad om te besluiten hoe hiermee om te gaan. ....'*

Ook is in de peiling zelf expliciet ingegaan op het feit dat het Commissariaat heeft aangegeven dat het een risico van de aanvragende partijen is meer geld te vragen en het vervolgens aan de raad is hoe hiermee om te gaan. In de [Besluitenlijst - Ronde - Peiling 26.10.2021](#) is onder het kopje 'Samenvatting en afspraken' het volgende hierover opgenomen:

- ... *Gedurende het proces zijn er geen spelregels gewijzigd, het Commissariaat voor de Media gaat hierover; het CvdM heeft aangegeven dat het een risico voor aanvragende partijen is om meer geld te vragen en vervolgens aan de raad hoe hij hier mee omgaat'*

De raad heeft na de peiling, specifiek voor het plan van Nieuwsplein 33, geld vrij gemaakt, en heeft unaniem het [advies aan het Commissariaat](#) vastgesteld.

Naast de bespreking in openbare raadsbijeenkomsten van diverse openbare stukken en de publicatie in het lokale huis-aan-huisblad heeft de gemeente Amersfoort gedurende de uitvoering van de procedure de aanvragers meerdere malen per mail gelijktijdig op de hoogte gesteld van vervolgstappen met bijbehorende openbare documenten. Daarnaast is de gemeente in alle gesprekken transparant geweest over haar financiën en de bijbehorende procedure. Ook waren de aanvragen met bijbehorende bedragen openbaar bekend.

De gemeente heeft, zoals hierboven uiteengezet en gedocumenteerd, het level playing field geborgd en de spelregels transparant en openbaar vooraf gepubliceerd. Er is veelvuldig en open gecommuniceerd door de gemeente naar alle potentiële aanvragers over hoe om te gaan met de aanvragen. De spelregels zijn dus tussendoor niet gewijzigd. Eemland1 was volledig op de hoogte van de spelregels - ook in het kader van het beschikbare budget versus de optie om extra geld aan de raad te vragen - dan wel had als zorgvuldig en goed geïnformeerde aanvrager hiervan volledig op de hoogte kunnen zijn. Het is de keuze van Eemland1 om haar aanvraag te baseren op het budget wat hen als huidige houder van de zendmachtiging voor eerdere jaren ter beschikking is gesteld. Het niet aanvragen van meer budget is een keuze van Eemland1 geweest en valt binnen haar eigen risicosfeer. Dat Eemland1 achteraf bezien mogelijk ongelukkig is met de door haar gemaakte keuzen, maakt niet dat de gemeente het level playing field heeft geschonden. Nieuwsplein33 heeft op basis van de spelregels er voor gekozen om het risico te nemen dat hun aanvraag niet de voorkeur zou krijgen als er geen extra budget beschikbaar zou worden gesteld door de gemeenteraad. Dit risico had Eemland1 ook kunnen nemen.

De vergelijking van de twee aanvragen heeft plaatsgevonden op basis van gelijke kwalitatieve criteria en de wettelijke zendmachtigingsprocedure. Op basis van de kwalitatieve beoordeling bleek, zoals eerder beschreven, dat de plannen behorende bij de visie van Nieuwsplein33 de voorkeur leek te hebben. Hiervoor ontbrak echter het gevraagde extra budget. Daarom is in oktober 2021 de gemeenteraad van Amersfoort gepeild of er gezocht moest worden naar extra middelen voor de aanvraag met de hoogste kwalitatieve beoordeling.

De raad heeft na de peiling, specifiek voor het plan van Nieuwsplein 33, geld vrij gemaakt, en heeft daarna unaniem het [advies aan het Commissariaat](#) vastgesteld.

Uw verzoek het advies te heroverwegen doet het democratisch proces te niet en is in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

Rol CvdM vs. gemeenteraad Amersfoort

Zoals in het raadsvoorstel is aangegeven, heeft over de juiste uitvoering en duiding van de zendmachtigingsprocedure, vanaf het voorjaar 2020, regelmatig telefonische afstemming plaatsgevonden met het Commissariaat door de gemeente Amersfoort.

Zo heeft de gemeente Amersfoort ook telefonisch advies ingewonnen over hoe zij om moest gaan met een aanvrager die meer geld wilde aanvragen. Het telefonisch advies door het Commissariaat, zoals eerder beschreven, is in haar brief van 18 mei als volgt bevestigd: *‘Zoals het Commissariaat in eerdere contacten met de gemeente Amersfoort heeft medegedeeld, stond het Nieuwsplein33 vrij om een aanvraag in te dienen op basis van een hoger budget en stond het ook de gemeente vrij om te onderzoeken of dit aanvullend budget beschikbaar is. In deze contacten heeft het Commissariaat echter ook benadrukt dat een gelijk speelveld gewaarborgd moet worden, in die zin dat de aanvragers gelijke kansen moeten krijgen om de aanwijzing als lokale publieke media-instelling te verkrijgen.’*

Dit advies heeft de gemeente zoals hierboven weergegeven op een uitgebreide, zorgvuldige, transparante, democratische wijze uitgevoerd. Het Commissariaat heeft deze uitvoering door de gemeente Amersfoort in eerste instantie, 14 maart 2022, dan ook goedgekeurd. Deze goedkeuring is op basis van de zienswijze van Eemland1 weer ingetrokken. De gemeenteraad van Amersfoort begrijpt deze heroverweging van het voorgenomen besluit niet omdat de zienswijze niet is gebaseerd op nieuwe informatie. De uiteindelijke beoordeling en heroverweging door het Commissariaat komt willekeurig over en roept twijfels op over de toepassing van het gelijkheidsbeginsel door het Commissariaat. Daarnaast had het Commissariaat, volgens de gemeente, voordat zij haar voornemen tot besluit had ingetrokken, eerst ‘wederhoor’ bij de gemeenten moeten vragen in plaats van deze gevolgde stap.

Tot slot constateren wij dat het Commissariaat eenzijdige gespreksverslagen van de gemeente Amersfoort en het Commissariaat gedeeld heeft met alle betrokken partijen. Deze verslagen zijn door het Commissariaat niet aan de gemeente Amersfoort ter goedkeuring voorgelegd. Het zou zorgvuldig zijn geweest als het Commissariaat dat wel had gedaan.

Contact staatsecretaris

Vanwege de opgedane ervaringen tijdens de aanvraagprocedure heeft de gemeente Amersfoort in samenwerking met de provincie Utrecht en een aantal andere gemeenten waaronder Leusden, de vaste Tweede Kamercommissie OCW en op dat moment demissionair minister Slob een brief geschreven, zie [collegebericht ‘brief versterking lokale journalistiek’](#) van 16 november 2021. In deze brief is onder meer aandacht gevraagd voor de mogelijkheden en belemmeringen voor media om nieuwe samenwerkingsvormen aan te gaan en om te professionaliseren, en voor de financiële situatie van lokale media. We hebben destijds teruggekoppeld gekregen dat er in de brief informatie stond die gebruikt kon worden tijdens het wetgevingsoverleg over de OCW-begroting onderdeel Media op 29 november 2021.

In navolging van deze eerste brief, zal de gemeente Amersfoort deze zendmachtigingsprocedure aanmelden als casus voor nieuw beleid bij staatsecretaris Uslu. Deze casus is een beeldend praktijkvoorbeeld die de mogelijkheden en belemmeringen van de Mediawet en onduidelijkheid over de regierol laat zien waardoor het voor de lokale media lastig is te professionaliseren, te vernieuwen en nieuwe samenwerkingsvormen aan te gaan.

Procedure Commissariaat en vervolg

In uw brief geeft u aan dat *‘Bij de huidige stand van zaken kan het Commissariaat de door de gemeenten uitgebrachte voorkeursadviezen niet betrekken bij besluitvorming. In het kader van zorgvuldigheid en gelet op het belang om alle relevante lokale aspecten bij besluitvorming in acht te nemen,*

verzoekt het Commissariaat u om aan het Commissariaat kenbaar te maken of de inhoud van deze brief de gemeente Amersfoort aanleiding geeft om het uitgebrachte voorkeursadvies te heroverwegen.

De gemeente Amersfoort is niet duidelijk waar uw grondslag ligt voor heroverweging. Deze ontbreekt naar onze mening. Daarnaast zou een heroverweging leiden tot een schending van het gelijkheidsbeginsel. Het Commissariaat impliceert in haar brief dat als de gemeente het voorkeursadvies niet heroverweegt, er sprake zal zijn van een gegeven dat het Commissariaat in haar besluitvorming niet kan aansluiten bij een voorkeursadvies van de gemeente. In dit kader zal zij dan over gaan tot aanwijzing van een van beide aanvragers via een door een notaris te verrichten loting.

De gemeente constateert dat deze implicatie op geen enkele wijze recht doet aan de zeer zorgvuldig, transparant en democratisch opgezette en uitgevoerde zendmachtigingsprocedure waarbij op een open wijze invulling is gegeven aan het gelijkheidsbeginsel (en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur). Onduidelijk is waar het Commissariaat een grondslag ziet voor aanwijzing middels loting. Op geen enkele wijze kan worden betoogd dat loting daadwerkelijk leidt tot aanwijzing van de kwalitatief beste aanvrager voor de uitvoering van de lokale zendmachtiging. Eveneens komt de mogelijkheid van loting binnen de procedure en daarmee de bevoegdheid van het Commissariaat om over te gaan tot loting, niet terug in de Mediawet of in de (procedure)regels zoals door het Commissariaat op haar website worden gecommuniceerd. Daarnaast zou er in een dergelijke situatie sprake zijn van schending van het gelijkheidsbeginsel daar er een degelijke en zorgvuldige aanwijzingsprocedure is gevolgd. Het niet volgen van het voorkeursadvies van de gemeente is dan ook een procedurele schending door het Commissariaat.

Wij hopen dat het Commissariaat op basis van de verduidelijking in deze brief het voorkeursadvies van de gemeenteraad van Amersfoort, dat op een transparante en democratische wijze tot stand is gekomen, alsnog zal volgen. Indien nodig maken wij graag een afspraak om mondeling zaken toe te lichten.

Wij hopen op een positieve afsluiting van een zendmachtigingsprocedure.

Met vriendelijke groet,

De gemeenteraad van Amersfoort,

de griffier

de voorzitter

M. Bongers

L.M.M. Bolsius